

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Публічне управління та адміністрування

**Методичні рекомендації
до виконання кваліфікаційної роботи
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

СУМИ-2026 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет економіки і менеджменту
Кафедра публічного управління та адміністрування**

Публічне управління та адміністрування

**Методичні рекомендації
до виконання кваліфікаційної роботи
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

**зі спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування»
ОПП «Публічне управління та адміністрування»**

УДК 65-05 : 378.14

М

Укладачі: **Харченко Т.О.**, д.н.держ.упр., професор кафедри публічного управління і адміністрування

Бричко А.М., к.е.н., завідувач кафедри публічного управління і адміністрування

Славкова О.П., д.е.н., професор кафедри публічного управління і адміністрування

Кальченко І.В., доктор філософії, ст. викладач кафедри публічного управління та адміністрування

Маслак О.М., к.е.н., доцент кафедри публічного управління та адміністрування

Харченко Т.О., Бричко А.М., Славкова О.П., Кальченко І.В., Маслак О.М.

54 Публічне управління та адміністрування: Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи другого (магістерського) рівня вищої освіти / за ред. Т.О. Харченко. - Суми, 2026. – 48 с.

Розкрито зміст вимог, що висуваються до наукового рівня кваліфікаційних робіт другого (магістерського) рівня вищої освіти. Наведено методичні поради стосовно написання кваліфікаційної роботи. Видання призначено для здобувачів вищої освіти та керівників кваліфікаційних робіт за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» ОПП «Публічне управління та адміністрування» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Рецензенти:

Стоянець Н.В., д.е.н., професор кафедри менеджменту ім.професора Л.І. Михайлової СНАУ.

Геєнко М.М., к.е.н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування СНАУ

Відповідальний за випуск:

Харченко Т.О., д.н.держ.упр., професор кафедри публічного управління і адміністрування

Рекомендовано до видання радою з якості факультету економіки та менеджменту (узагальнено та доповнено). Протокол № 9 від « 25» 03 2026 року

© Сумський національний
аграрний університет, 2026

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	6
2. Компетентності, яких набуває здобувач вищої освіти при виконанні кваліфікаційної роботи з публічного управління та адміністрування та програмні результати навчання за ОП Публічне управління та адміністрування другого (магістерського) рівня вищої освіти.....	8
3. Порядок підготовки і виконання кваліфікаційної роботи.....	11
3.1. Вибір теми кваліфікаційної роботи та її затвердження.....	11
3.2. Наукове керівництво кваліфікаційними роботами.....	13
3.3. Права та обов'язки здобувача вищої освіти.....	14
3.4. Правила та рекомендації з підготовки кваліфікаційної роботи.....	14
4. Захист кваліфікаційної роботи	16
5. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи.....	17
Список використаної літератури	17
Додаток А Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт за спеціальністю.....	18
Додаток Б Приблизний зміст кваліфікаційної роботи	21
Додаток В Титульний аркуш і супроводжуючі документи кваліфікаційної роботи	34
Додаток Г Приклади оформлення бібліографічних посилань у списку використаних джерел згідно з ДСТУ 8302:2015.....	42

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Підготовка фахівців за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» ОПП «Публічне управління та адміністрування» спрямована на формування компетентностей щодо ефективного управління в системі органів державної виконавчої влади, місцевих органів державної влади на основі системного осмислення процесів, форм і методів, середовища та регуляторних засад його здійснення, засвоєння методико-практичних підходів до оцінювання стану реалізації державних політик. Згідно зі Стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» об'єктами вивчення у публічному управлінні та адмініструванні є принципи і закономірності функціонування системи публічного управління та адміністрування як сукупності інститутів державного управління, місцевого самоврядування, громадянського суспільства відповідно до покладених на них функцій і повноважень; відносини, явища, процеси, моделі та механізми, що характеризують прояви публічного управління та адміністрування на вищому, центральному, регіональному та місцевому рівнях. Цілями навчання у предметній області є підготовка фахівців, здатних ідентифікувати та вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування на засадах оволодіння системою компетентностей.

Високі вимоги до підготовки підтверджуються прийнятими законодавчими актами, а саме відповідно до Закону України «Про вищу освіту» підготовка фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти повинна відповідати восьмому рівню Національної рамки кваліфікації і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю, загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю в установленому порядку. Рекомендації визначають вимоги до структури, змісту, об'єму та порядку виконання випускниками кваліфікаційних робіт і допуску їх до захисту в ЕК. Конкретні вимоги до структури, змісту, об'єму та порядку виконання кваліфікаційних робіт випускниками визначаються з урахуванням специфіки майбутньої професійної діяльності фахівця. Атестація здійснюється атестаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань.

Виконання та захист кваліфікаційних робіт здійснюється випускниками державною мовою.

Загальні вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт представлено в наступних

виданнях:

1. Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ, схвалений Вченою радою СНАУ від 26.01.2026. URL: <https://drive.google.com/file/d/1jke4Ky8K53G3SnFOtD0YxyH2g6TutABK/view>

2. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Methods_2019-Final.pdf

3. Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в Сумському національному аграрному університеті. Рішення Вченої ради №22 від 30.06.2025 р. URL: <https://drive.google.com/file/d/1TBRpjmNNvmalhbl8n1TTc7-yU8NpZNdS/view>

4. Положення про кваліфікаційні роботи в Сумському національному аграрному університеті. Рішення Вченої ради № 19 від 02.05.2025 р. URL: https://drive.google.com/file/d/1airE3eGrg6hMrvfnsrk4fAwa_xGj91f/view

5. Правила оформлення студентських робіт: методичні вказівки для викладачів та студентів денної і заочної форм навчання. Суми: Сумський національний аграрний університет, 2025. 47 с.

Рекомендована тематика та зміст кваліфікаційної роботи наведено нижче. **По узгодженню з науковим керівником здобувач вищої освіти може запропонувати свою тему кваліфікаційної роботи з обґрунтуванням її актуальності та доцільності розробки.** У таких випадках перевага надається темам, які продовжують розробку виконаної здобувачем вищої освіти наукової роботи, яка безпосередньо пов'язана з місцем майбутньої професійної діяльності випускника, або при наявності відповідного клопотання від керівництва установи/громади, на матеріалах якого буде проводитись дослідження. Кваліфікаційна робота з публічного управління та адміністрування не повинна містити академічного плагіату, у тому числі некоректних текстових запозичень, фабрикації та фальсифікації.

1. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИКОНАННІ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (ЗА ОПІ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ» ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ)

Загальні компетентності (ЗК)

Компетентності визначені стандартом вищої освіти:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально-відповідально та свідомо.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК06. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)

СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК07. Здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК11 Здатність вести дослідницьку діяльність, включаючи аналіз проблем, постановку цілей і завдань, вибір способу й методів дослідження, а також оцінку його якості.

Програмні результати навчання

ПРН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

ПРН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

ПРН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

ПРН04. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.

ПРН05. Визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії.

ПРН06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур.

ПРН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

ПРН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

ПРН09. Спілкуватися іноземною мовою на професійну тематику, обговорювати проблеми публічного управління та результати досліджень.

ПРН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

ПРН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

ПРН12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

ПРН13. Розробляти та обґрунтовувати стратегічні пріоритети регіонального розвитку, формувати проектні рішення розвитку сільських територій на засадах сталості, з урахуванням інтересів заінтересованих сторін і оцінюванням їх ефективності.

3. ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ І ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Завершальним етапом підготовки магістра зі спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» ОПП «Публічне управління та адміністрування» є захист кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота - це найбільша за обсягом самостійна творча робота здобувача вищої освіти. Робота виконується за тематикою завдань професійної діяльності, що відповідає напрямку спеціальності. Виконання роботи передбачає здійснення самостійного дослідження науково-пошукового та прикладного характеру на основі знань та умінь, отриманих під час навчання.

Метою виконання роботи є:

- розширення, систематизацію та закріплення теоретичних знань і набуття навичок їх практичного застосування при вирішенні конкретних наукових, технічних, виробничих, економічних або організаційно-управлінських завдань;
- розвиток навичок ведення самостійних теоретичних та прикладних досліджень, оптимізації технологічних та економічних рішень;
- набуття досвіду обробки, аналізу та систематизації результатів теоретичних та прикладних розрахунків, експериментальних досліджень в оцінці їх практичної значущості та можливої галузі застосування;
- набуття досвіду представлення та публічного захисту результатів своєї діяльності.

Кваліфікаційна робота характеризується єдністю цілей і задач.

3.1 Вибір теми кваліфікаційної роботи та її затвердження

Вибір теми дослідження проводиться виходячи з наукових інтересів здобувача вищої освіти (слухача), тематики наукових досліджень кафедри, замовлень суб'єктів господарювання, тощо, а також необхідно враховувати її актуальність і новизну, наявність наукової бази для виконання, можливість отримання та опрацювання експериментального матеріалу, наявність власних науково-технічних і методичних розробок, майбутнє чи теперішнє місце працевлаштування.

Вибір проблеми наукових досліджень для виконання кваліфікаційної роботи не може обмежуватися окремими галузями економіки, рівнями влади, напрямками діяльності органів місцевого самоврядування, установ та організацій, на матеріалах яких буде ґрунтуватися кваліфікаційна робота.

Право вибору теми кваліфікаційної роботи надається здобувачу вищої освіти в межах орієнтовної тематики наведеної в Додатку А, яка розробляється кафедрою Публічного управління та адміністрування та погоджується з деканом факультету економіки та менеджменту, що забезпечує реалізацію вибіркової складової освітньої програми підготовки

магістрів з урахуванням потреб в системі органів державної виконавчої влади, місцевих органів державної влади.

При виборі теми кваліфікаційної роботи необхідно керуватися власними навчальними та науково-дослідними інтересами, наявністю теоретичної бази та власних розробок, можливістю отримання необхідних матеріалів під час проходження практики, орієнтацією на характер майбутньої професійної діяльності.

Теми кваліфікаційних робіт за ОПП «Публічне управління та адміністрування», повинні бути направлені на вирішення конкретних проблемних питань що виникають у сфері діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, із врахуванням сучасних викликів, потреб суспільства та пріоритетів розвитку України, а також передбачати практичну цінність отриманих результатів і можливість їх впровадження у професійну діяльність.

Тематика кваліфікаційних робіт на кафедрі оновлюється кожного навчального року. Здобувач вищої освіти має право самостійного вибору теми кваліфікаційної роботи в межах освітньої програми.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи за ОПП «Публічне управління та адміністрування» може бути як окремий орган державної влади чи місцевого самоврядування, установа, організація публічного сектору, так і сукупність таких суб'єктів у межах визначеної території або галузі. Обов'язковим є визначення місця об'єкта дослідження в районі (регіоні, відповідній сфері публічного управління). Наприклад: кваліфікаційна робота на тему: «Удосконалення механізмів публічного управління та адміністрування інноваційною діяльністю в органах місцевого самоврядування (на прикладі (назва органу/установи) Сумського району Сумської області)».

Здобувач вищої освіти, вибравши тему, що його цікавить, зобов'язаний погодити її з керівником кваліфікаційної роботи. Не дозволяється виконувати кваліфікаційну роботу кільком здобувачам вищої освіти одного року набору з однієї і тієї ж теми на базі однієї і тієї ж установи. У випадку, коли на розроблення конкретної теми на одній установі (організації або державному органі) претендують кілька здобувачів вищої освіти, закріплення теми здійснюється керівником або завідувачем випускової кафедри з урахуванням можливості її виконання в умовах різних підрозділів, ступеня підготовки, ділових якостей і передбачуваної сфери діяльності здобувача вищої освіти-дипломника.

Вибрана здобувачем вищої освіти тема закріплюється за ним на підставі його письмової заяви. Закріплення за здобувачами вищої освіти тем кваліфікаційних робіт і керівників оформлюється наказом ректора Сумського НАУ за поданням декана факультету економіки та менеджменту.

Керівниками кваліфікаційних робіт за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» ОПП «Публічне управління та адміністрування» можуть бути висококваліфіковані керівники державних установ або їх окремих підрозділів, науково-педагогічні працівники Сумського НАУ з науковим ступенем доктора наук чи досвідченого кандидата наук, коло наукових і фахових інтересів яких відповідає тематиці кваліфікаційної роботи.

Тема кваліфікаційної роботи може бути уточнена за заявою здобувача вищої освіти (слухача) другого (магістерського) рівня вищої освіти на засіданні відповідної кафедри, але не пізніше, ніж за шість місяців до визначеного терміну подання завершеної кваліфікаційної роботи до захисту. Зміна теми кваліфікаційної роботи оформлюється наказом ректора університету за поданням декана факультету економіки та менеджменту.

3.2 Наукове керівництво кваліфікаційними роботами

Функційні обов'язки керівника кваліфікаційної роботи:

- обговорює зі здобувачами вищої освіти другого (магістерського) рівня теми кваліфікаційних робіт відповідно до свого наукового напрямку діяльності, спеціалізації, магістерської програми та потреб установ, державних структур, організацій, органів місцевого самоврядування;
- формує разом зі здобувачем вищої освіти другого (магістерського) рівня завдання та план кваліфікаційної роботи;
- надає допомогу у підготовці індивідуального плану роботи та контролює його виконання;
- протягом всього періоду навчання на основі аналізу підготовлених здобувачем вищої освіти (слухачем) другого (магістерського) рівня матеріалів фіксує його виконання, про що звітує на засіданні кафедри;
- рекомендує здобувачу вищої освіти літературу для самостійного опрацювання;
- надає консультативну допомогу здобувачеві вищої освіти під час виконання ним роботи згідно із затвердженим на кафедрі розкладом і графіком роботи;
- контролює організацію роботи здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня;
- залучає здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня до наукової роботи;
- допомагає здобувачу вищої освіти у підготовці наукові публікації за результатами досліджень і сприяє їх опублікуванню у фахових виданнях, матеріалах наукових конференцій та ін.;
- несе відповідальність за випадки виявлення академічного плагіату в

кваліфікаційній роботі здобувача вищої освіти;

- готує об'єктивний відгук на кваліфікаційну роботу перед її захистом;
- бере участь у засіданні кафедри під час попереднього захисту кваліфікаційної роботи;
- має бути присутній під час публічного захисту кваліфікаційної роботи.

3.3 Права та обов'язки магістранта

Здобувач вищої освіти має право самостійно обирати тему випускної роботи та наукового керівника за погодженням з випусковою кафедрою.

Функційні обов'язки здобувача вищої освіти в підготовці кваліфікаційної роботи:

- Визначається з темою кваліфікаційної роботи відповідно до кваліфікаційних вимог програми другого (магістерського) рівня вищої освіти;
- Разом з керівником формує зміст та завдання на підготовку кваліфікаційної роботи;
- Добирає і опрацьовує літературні джерела;
- Узагальнює матеріали та застосовує сучасні методи і методики наукових досліджень;
- Використовує набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички;
- Опановує методику досліджень стосовно, об'єкта, предмета дослідження, мети, завдань;
- Знаходить аналоги розв'язання проблеми у вітчизняній та зарубіжній практиці;
- Адаптує їх до конкретного предмета (об'єкта) дослідження;
- У період практики або під час своєї професійної діяльності, на основі теоретичних положень та методики досліджень ґрунтовно і всебічно вивчає стан справ у реальних умовах з предмету досліджень та добирає фактичний матеріал;
- На основі теоретичних положень та фактичного стану справ з предмету досліджень на об'єкті опрацьовує проектно-рекомендаційний розділ, робить висновки і подає керівникові на перевірку;
- Усуває суттєві недоліки, що виявились у процесі попереднього захисту на кафедрі;
- Проходить попередній захист на кафедрі;
- Несе персональну відповідальність за наявність академічного плагіату у кваліфікаційної роботи;

У разі невиконання функціональних обов'язків здобувач вищої освіти може бути *недопущений* до захисту кваліфікаційної роботи.

3.4 Правила та рекомендації з підготовки кваліфікаційної роботи

Зміст кваліфікаційної роботи має свідчити про рівень підготовленості здобувача вищої освіти (слухача) другого (магістерського) рівня за спеціальністю D4 “Публічне управління та адміністрування” ОПП «Публічне управління та адміністрування» до професійної діяльності, а саме, ідентифікувати та вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в системі органів державної виконавчої влади, місцевих органів державної влади на засадах оволодіння системою компетентностей, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

Після вибору і затвердження теми здобувач освіти повинен чітко визначити мету роботи, об’єкт дослідження, послідовність написання (розробити та узгодити з керівником кваліфікаційної роботи план дослідження); підібрати відповідну наукову літературу та нормативно-інструктивні матеріали. Допомогу у вирішенні цих питань можуть надавати керівник, завідувач кафедри та працівники наукової бібліотеки університету.

Оскільки кваліфікаційна робота за ОПП «Публічне управління та адміністрування» виконується на основі аналізу діяльності конкретних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ та організацій публічного сектору, отримані результати дослідження повинні мати прикладний характер, бути спрямованими на вдосконалення механізмів публічного управління та адміністрування і передбачати можливість їх практичного впровадження у діяльність відповідних суб’єктів.

Кваліфікаційна робота повинна: відображати сучасний стан та тенденції розвитку публічного управління та адміністрування в Україні; виконуватися на практичних матеріалах; базуватись на застосуванні сучасних методів наукових досліджень; містити аргументацію актуальності теми, її теоретичної і практичної цінності; відображати самостійність і системність підходу здобувача вищої освіти у виконанні досліджень з конкретної проблеми; свідчити про знання здобувача вищої освіти монографічної літератури з обраної теми, законодавчих актів України й урядових рішень, нормативних актів, положень, інструкцій, стандартів тощо; містити аналіз різних точок зору з вказівками на джерела (у вигляді посилань або цитувань) і обов’язкове формулювання аргументованої позиції щодо порушення у роботі дискусійного питання; повністю розкривати тему дослідження, мати аргументоване обґрунтування висновків і пропозицій, що представляють науковий та практичний інтерес.

Зміст, структура та обсяг кваліфікаційної роботи.

Перед розробкою плану роботи необхідно ознайомитися з літературними джерелами, які висвітлюють відповідні теоретичні та методичні проблеми. План повинен концентровано відображати зміст обраної теми, напрям її дослідження, постановку окремих питань, послідовне, логічне, взаємопов’язане викладання результатів. У процесі написання роботи план може уточнюватися.

Завдання до виконання кваліфікаційної роботи видається в місячний термін з дня реєстрації наказу про затвердження тем.

Кваліфікаційна робота складається із таких елементів:

- титульного аркуша (додаток В);
- листа-завдання на кваліфікаційну роботу (додаток В);
- анотації двома мовами, кожна 2000 знаків (додаток В);
- змісту (додаток Б);
- переліку умовних позначень (за необхідності);
- вступу (3-5 сторінок);
- першого розділу (теоретико-методологічний, 10 сторінок);
- другого розділу (дослідницько-аналітичний, 20-25 сторінок);
- третього розділу (розрахунково-практичний, 20-25 сторінок);
- висновків (3-5 сторінок);
- списку використаних джерел;
- додатків.

Другий та третій розділи повинні містити підрозділи (мінімальна кількість – 2, максимальна – 3). У додатках наводяться допоміжні матеріали: копії звітності, документів, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції / положення / правила, результати соціологічних досліджень, громіздкі таблиці, рисунки тощо.

Рекомендований обсяг магістерської роботи – 60 сторінок. До цього обсягу не входять титульний аркуш, завдання і календарний план, анотації, зміст, перелік скорочень та умовних познач, список використаних джерел та додатки.

Вимоги щодо оформлення кваліфікаційних робіт викладені детально у Правилах оформлення кваліфікаційних робіт: методичні вказівки для викладачів та здобувачів вищої освіти денної і заочної форм навчання факультету економіки і менеджменту.

Політика академічної доброчесності

Відповідно до Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, академічна доброчесність – це сукупність принципів, правил поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. У разі, якщо здобувач здає роботу іншого здобувача як свою власну, або використовує текстові запозичення без належного цитування (академічний плагіат) - така робота анулюється і виконується повторно.

Також здобувач вищої освіти заповнює додаток **Самооцінювання кваліфікаційної роботи** та заповнює **Декларацію академічної доброчесності**

4. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.

Здобувач вищої освіти, який при захисті кваліфікаційної роботи отримав незадовільну оцінку або у кого виявлено ознаки академічного плагиату, відраховується з університету і йому видається академічна довідка. За ним залишається право бути повторно допущеним до захисту кваліфікаційної роботи протягом наступних трьох років.

Повторно кваліфікаційна робота виконується за наявності заяви здобувача вищої освіти (слухача) другого (магістерського) рівня про допуск до захисту, дозволу ректора Сумського НАУ і рішення випускової кафедри про затвердження теми кваліфікаційної роботи і призначення керівника.

Якщо захист кваліфікаційної роботи не відбувся з поважних причин, про що здобувач вищої освіти (слухач) має подати відповідні документи, ректор Сумського НАУ може продовжити термін його навчання до наступного терміну роботи екзаменаційної комісії із захистом кваліфікаційних робіт, але не більше ніж на один рік. Незалежно від причин, повторний захист кваліфікаційної роботи в той же рік не допускається.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Автор кваліфікаційної роботи має продемонструвати вміння: логічно та аргументовано викладати матеріал; коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи; проводити власні дослідження; володіння навичками узагальнення; формулювання висновків; працювати з інформаційними джерелами; ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи та напрями вирішення задачі, що досліджується; працювати із керівником тощо.

Кваліфікаційні роботи оцінюються за інтервальною шкалою оцінювання, що встановлює взаємозв'язки між рейтинговим показником із захисту, національною шкалою оцінювання і шкалою оцінок ECTS.

У цілому якісно виконана і захищена кваліфікаційна робота оцінюється максимально у 100 балів. Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Інтервальна шкала оцінювання

Кількість балів	Оцінка за шкалою	
	національною	ECTS
90	100 5 (відмінно) A	90
82	89 4 (добре) B	82
74	81 4 (добре) C	74

64	73 3 (задовільно) D	64
60	63 3 (задовільно) E	60
35	59 2 (незадовільно) FX	35
1	34 2 (незадовільно) F	1

Оцінка кваліфікаційної роботи здійснюється за 100-бальною шкалою і є сумою балів, які здобувач вищої освіти отримує за дві складові:

- 1) виконання кваліфікаційної роботи (максимальна кількість балів - 70);
- 2) захист кваліфікаційної роботи (максимальна кількість балів - 30).

Виставлення оцінки відбувається на основі чітких критеріїв. Значення системи ECTS та національної шкали відповідають таким знанням, навичкам та вмінням (табл. 2):

Таблиця 2- Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Компонент	Бали		
1. Виконання кваліфікаційної роботи			
Актуальність, теоретичне і практичне значення роботи:	1-4	5	
	частково обґрунтовані	обґрунтовані, робота містить елементи наукової новизни	
Чіткість формулювання об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження	1-2	3-4	5
	сформульовані не правильно	сформульовані не чітко	сформульовані чітко
Логічність структури та її відповідність темі роботи	0-1	2-3	4-5
	зміст та структура не відповідають темі, визначеній меті та поставленим завданням	зміст та структура частково відповідають темі, визначеній меті та поставленим завданням	зміст та структура відповідають темі, визначеній меті та поставленим завданням
Методологічний апарат дослідження	0-1	2-4	5
	робота не має дослідницького характеру, базується на некоректному використанні методів дослідження	робота має дослідницький характер, але базується на не завжди коректному використанні методів дослідження	робота має дослідницький характер, базується на коректному використанні доцільних методів дослідження
Аналіз наукових джерел	0	1-3	4-5
	відсутній	поверхневий (аналіз стану проблеми здійснено за навчальною літературою та застарілими джерелами)	глибокий і всебічний (аналіз стану проблеми здійснено за новітніми вітчизняними і зарубіжними джерелами)
Системність і повнота у розкритті теми	0-3	4-7	8-10
	не розкрито основних питань щодо теми дослідження; робота ґрунтується на ненаукових положеннях	належно висвітлено окремі питання, або аналіз проблемних питань має дещо поверхневий характер; предмет дослідження істотно звужено	висвітлено всі питання теми з опорою на фундаментальні положення
Стиль, грамотність,	1-2	3-4	5

логічність викладу	робота написана зі значною кількістю допущених орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок		робота написана науковою мовою з незначною кількістю допущених орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок		робота написана грамотною науковою мовою без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок	
Якість оформлення кваліфікаційної роботи	1-2		3-7		8-10	
	не відповідає встановленим вимогам		в цілому відповідає встановленим вимогам, але допущено кілька неточностей		повністю відповідає встановленим вимогам	
Аргументованість висновків, їх відповідність одержаним результатам	1-3		4-7		8-10	
	висновки не є конкретними та не ґрунтуються на положеннях роботи (не впливають з її змісту)		конкретні висновки щодо результатів дослідження, однак вони не є належно аргументованими та чітко викладеними		результати дослідження чітко сформульовані, належно обґрунтовані, мають науковий характер і практичне значення	
Ступінь самостійності автора роботи, особистий внесок автора в роботу	1-2		3-4		5	
	робота має компілятивний характер, наукова полеміка відсутня		робота є частково самостійним дослідженням проблеми, містить самостійно відібраний фактичний матеріал, проте характер наукової дискусії є фрагментарним		робота є самостійним дослідженням актуальної проблеми	
Співпраця з науковим керівником при підготовці роботи	1-2		3-4		5	
	робота підготовлена без погодження з науковим керівником або подана на кафедру з порушеннями встановлених строків		робота завершена і подана на кафедру у визначені терміни, однак в процесі її виконання здобувач не погоджував свої дії з науковим керівником		на всіх етапах виконання роботи здобувач вищої освіти виконував завдання за погодження їх з науковим керівником; робота була вчасно подана на кафедру у готовому до захисту вигляді	
2. Захист кваліфікаційної роботи						
Підготовка доповіді та презентації	1-3		4-7		8-10	
	підготовлено доповідь з презентації з великою кількістю помилок		підготовлено доповідь та презентацію з невеликою кількістю помилок		підготовлено структуровану презентацію та змістовну доповідь	
Відповіді на питання:	1-2	3-6	7-9		10-14	15-20
	не в змозі	намагається	допущено суттєві		дано правильні	дано
	відповісти на поставлені запитання, неспроможний аргументувати положення роботи	дати відповідь на поставлені запитання і робити спроби аргументувати положення роботи	неточності у відповідях на запитання, не завжди належно обґрунтовано положення роботи		відповіді на всі запитання, але не завжди упевнено щодо аргументації, чи не завжди коректно сформульовано	правильні та чіткі відповіді на всі запитання, правильно аргументовано власну позицію

Попередня кількість балів за виконання кваліфікаційної роботи визначається науковим керівником у процесі перевірки. Під час захисту здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи кількість балів може бути змінена залежно від якості захисту.

Результати захисту кваліфікаційних робіт оголошуються в день захисту.

1. ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання». [На заміну ДСТУ 3008-95; чинний від 2015-06-22]. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 28 с.
2. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 18 с.
3. Методичні вказівки до написання та захисту кваліфікаційних робіт для здобувачів галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування», освітня програма «Публічне управління та адміністрування», рівень освіти другий «Магістр». Укл. А.П. Савков, С.М. Петькун, Л.Г. Стороженко. Київ: Державний університет інформаційно- комунікаційних технологій, 2024. 44 с.
4. Методичні рекомендації до виконання та захисту кваліфікаційної роботи магістра в галузі знань 281 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». – Тернопіль: ТНТУ, 2022. – 49 с.
5. Методичні рекомендації для підготовки та захисту кваліфікаційної роботи магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». ОПП «Державне управління та місцеве самоврядування». Одеса: Одеська політехніка, 2024. 41 с.
6. Оформлення бібліографічного опису для списку використаних джерел у наукових роботах (з урахуванням нормативних положень ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання): методичні рекомендації / автори-укладачі С.М. Захарченко, І.О. Науменко, О.В. Нестеренко. Полтава: Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І.П. Котляревського. 2019.
7. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо). Міністерство Освіти і науки України. №1/11-8681 від 15.08.2018.
8. Правила оформлення студентських робіт: методичні вказівки для викладачів та студентів денної і заочної форм навчання. Суми: Сумський національний аграрний університет, 2025. 47 с.
9. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації. Наказ Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>.

Орієнтовна тематика дипломних робіт за спеціальністю
D4 «Публічне управління та адміністрування» ОПП «Публічне управління та
адміністрування»

1. Підвищення ефективності прийняття управлінських рішень в органах публічної влади.
2. Врахування національних інтересів органами публічної влади під час прийняття управлінських рішень на територіальному рівні.
3. Механізми забезпечення участі громадськості у прийнятті управлінських рішень на регіональному (місцевому) рівні.
4. Проекти міжнародної технічної допомоги в системі сталого розвитку територій.
5. Публічне управління у сфері нормотворчої діяльності на регіональному рівні.
6. Інструменти формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах гармонізації політик України та ЄС.
7. Інноваційні інструменти реалізації регіональної стратегії публічного управління закладами охорони здоров'я.
8. Стратегічне планування сталого розвитку територіальної громади.
9. Публічне управління інвестиційними проектами регіону на засадах сталого розвитку.
10. Інструменти реалізації стратегії сталого розвитку територіальної громади.
11. Удосконалення методології стратегічного планування місцевого розвитку.
12. Публічне управління навчальними закладами на регіональному (місцевому) рівні.
13. Механізми формування та розвитку соціальної інфраструктури на місцевому рівні.
14. Механізми забезпечення (продовольчої, екологічної, інформаційної тощо) безпеки на регіональному (місцевому) рівні.
15. Механізми взаємодії державних органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування на місцевому рівні.
16. Впровадження інноваційних інструментів у сфері надання публічних послуг (освітніх, медичних, культурних, дорадчих, адміністративних, житлово-комунальних, транспортних та ін.) на місцевому рівні.
17. Механізми формування та розвитку позитивного іміджу діяльності органів публічної влади на регіональному (місцевому) рівні.
18. Формування механізмів професійної підготовки публічних службовців.
19. Механізми формування інфраструктури аграрного ринку на регіональному рівні.
20. Перспективні напрями розвитку окремої сфери регіону в контексті європейської інтеграції.
21. Удосконалення публічного управління розвитком малого та середнього бізнесу на місцевому рівні.
22. Формування механізму державно-приватного партнерства для реалізації інфраструктурних проектів на регіональному рівні.
23. Інструменти удосконалення механізму залучення інвестицій на місцевому рівні.
24. Запровадження різних форм прямої демократії у територіальній громаді.
25. Механізми формування соціально-економічного потенціалу територіальної громади.
26. Удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин на місцевому рівні.
27. Публічне управління розвитком аграрного бізнесу у територіальній громаді на засадах кооперації.

- 22
28. Механізми надання публічних послуг кооперативами мешканцям територіальної громади.
 29. Публічне управління соціально-економічним розвитком сільських територій.
 30. Удосконалення механізмів реалізації цільових програм розвитку сільськогосподарської кооперації на рівні регіону.
 31. Запровадження місцевих ініціатив у сталому розвитку сільських територій.
 32. Реалізація регіональних і місцевих програм підтримки малих сільськогосподарських товаровиробників.
 33. Формування механізму співпраці соціально відповідального бізнесу з місцевою владою.
 34. Формування механізмів публічного управління збереженням ресурсної бази (лісів, водойм, земельних ресурсів тощо).
 35. Удосконалення механізмів залучення представників приватного бізнесу до надання муніципальних послуг на місцевому рівні.
 36. Публічне управління у сфері зайнятості на місцевому рівні.
 37. Публічне управління ефективністю використання земель територіальних громад.
 38. Публічне управління якістю надання адміністративних послуг на місцевому рівні.
 39. Інструменти реалізації соціального партнерства у територіальних громадах.
 40. Публічне управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні.
 41. Особливості прийняття управлінських рішень під час розробки та реалізації інфраструктурних проєктів на місцевому рівні.
 42. Удосконалення механізмів розвитку концесійних відносин на місцевому рівні.
 43. Удосконалення застосування інформаційно-комунікаційних технологій в органах публічної влади.
 44. Удосконалення взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства у прийнятті управлінських рішень.
 45. Інформаційно-комунікаційний механізм співпраці місцевої влади з громадою.
 46. Механізми забезпечення відкритості та прозорості органів публічної влади.
 47. Формування інструментарію взаємодії місцевої влади з громадою на основі діджиталізації.
 48. Використання електронних сервісів у діяльності органів публічної влади.
 49. Удосконалення інструментів оцінювання ефективності діяльності органів публічної влади.
 50. Удосконалення діяльності громадських організацій на місцевому рівні.
 51. Реалізація інноваційного механізму управління територією (галуззю, сферою) на регіональному (місцевому) рівні.
 52. Застосування інноваційних інструментів публічного управління у місцевому економічному розвитку.
 53. Інноваційні інструменти стимулювання сталого розвитку територій.
 54. Фінансово-економічний механізм розвитку регіональної інфраструктури.
 55. Удосконалення механізмів державного забезпечення стимулювання інноваційно-інвестиційних проєктів на місцевому рівні.
 56. Механізми реалізації інноваційно-інвестиційних проєктів на місцевому рівні.
 57. Удосконалення механізмів розвитку житлово-комунального господарства територіальної громади.
 58. Удосконалення інструментів реалізації державної кадрової політики в органах публічної влади.
 59. Інструменти реалізації соціальних проєктів на місцевому рівні.
 60. Застосування гендерного підходу до розробки проєктів сталого розвитку громади.
 61. Інструменти реалізації програм інклюзивного розвитку об'єднаної територіальної громади.

62. Удосконалення кадрового механізму в органах публічної влади.
63. Механізми реалізації державної політики у сфері культурного розвитку.
64. Публічне управління природоохоронною діяльністю на місцевому рівні.
65. Удосконалення механізмів запобігання проявам конфлікту інтересів в органах публічної влади.
66. Формування професійних якостей лідера для роботи в органі публічної влади.
67. Удосконалення механізмів раціонального використання природноресурсного потенціалу територіальної громади.
68. Інструменти реалізації державної молодіжної політики на місцевому рівні.
69. Удосконалення механізмів публічного управління рекреаційними можливостями на місцевому рівні.
70. Удосконалення організаційного механізму стратегічного планування розвитку територій.
71. Правовий механізм запобігання та протидії корупції у публічній службі.
72. Організаційно-правовий механізм діяльності колегіальних органів місцевого самоврядування.
73. Організаційно-правові засади формування стратегії регіонального розвитку.
74. Удосконалення правового забезпечення діяльності суб'єктів публічного управління.
75. Удосконалення правового забезпечення електронного документообігу у діяльності суб'єктів публічного управління.
76. Організаційно-правові засади взаємодії органів публічної влади з іншими суб'єктами публічного управління.
77. Правове регулювання доступу до публічної інформації на місцевому рівні.
78. Удосконалення механізмів взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами.
79. Удосконалення механізмів державного управління у сфері надання медичної допомоги.
80. Організація діяльності системи надання медичних послуг на (загальнодержавному/регіональному/місцевому) рівні.
81. Державна політика у сфері розробки та дотримання стандартів охорони здоров'я.
82. Публічна політика у сфері забезпечення необхідного для здоров'я життєвого рівня населення.
83. Публічна політика у сфері запобігання інфекційним захворюванням.
84. Державна політика надання медичної допомоги у невідкладних та екстремальних ситуаціях.
85. Системний підхід до надання якісних медичних послуг мешканцям територіальної громади.

Приблизний зміст дипломної роботи

**ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО УРЯДУВАННЯ ТА
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ**

ЗМІСТ

Вступ

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО УРЯДУВАННЯ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

РОЗДІЛ 2 ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
ТА ЇХ РОЛЬ В МІСЦЕВОМУ УСТРОЇ

2.1 Аналіз управління та адміністрування в органах патрульної поліції
Сумської області

2.2 Роль правоохоронних органів в місцевому урядуванні

2.3 Оцінка ефективності роботи правоохоронних органів

РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВНІ ПІДХОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО УРЯДУВАННЯ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

3.1 Модель взаємодії органів місцевого урядування та правоохоронних
на засадах програмно-цільового підходу

3.2 Удосконалення нормативно-правового забезпечення механізмів
взаємодії органів місцевого урядування та правоохоронних органів

3.3 Пропозиції щодо запровадження моделі результативної взаємодії
органів місцевого урядування та правоохоронних органів

ВИСНОВКИ

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ЗМІСТ

ВСТУП

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У
РОЗДІЛ 1 СФЕРІ ІМУНОПРОФІЛАКТИКИ НАСЕЛЕННЯ

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО
ІМУНОПРОФІЛАКТИКИ НАСЕЛЕННЯ

2.1 Сучасні тенденції у сфері імунопрофілактики населення в світі та в
Україні

2.2 Порядок проведення профілактичних щеплень в Україні

2.3 Сучасний стан і проблеми реалізації державної політики у сфері
імунопрофілактики населення Сумської області

РОЗДІЛ 3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ
ІМУНОПРОФІЛАКТИКИ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ
НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1 Обґрунтування, розробка та впровадження Концепції розвитку
інфекційної служби на регіональному рівні

3.2 Рекомендації щодо вдосконалення політики імунопрофілактики
інфекційних захворювань населення області

3.3 Використання монокомбінованих імунобіологічних препаратів як
напряму вдосконалення політики імунопрофілактики населення

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ²⁶

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЕЛЕМЕНТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

2.1 Аналіз середовища функціонування аграрних підприємств

2.2 Ідентифікація факторів впливу на інноваційний розвиток
аграрних підприємств

2.3 Комплексна оцінка ефективності інноваційної діяльності
аграрних підприємств Сумської області

РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1 Структурна модель механізму публічного управління
аграрними підприємствами

3.2 Удосконалення підходів до формування публічного
управління інноваційним розвитком аграрних
підприємств

3.3 Напрями підвищення ефективності публічного управління
інноваційним розвитком аграрних підприємств

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ СУМСЬКОЇ²⁷ ОБЛАСТІ

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ
ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ
ГАЛУЗІ

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЕЛЕМЕНТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ТУРИСТИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ
РІВНІ

2.1 Аналіз стану розвитку туризму в Сумському регіоні

2.2 Особливості функціонування системи управління
туризмом у Сумському регіоні

2.3 Забезпечення економічної ефективності туристичного
ринку регіону

РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

3.1 Координація питань розвитку туристичної сфери на
регіональному рівні

3.2 Оптимізація засобів та підходів для сприяння розвитку
туризму в регіоні

3.3 Інноваційно-інвестиційна складова механізму державного
управління туристичною галуззю в регіоні

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ТА УМОВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ Й СПОРТУ

2.1 Формування підходів до державного регулювання розвитку фізичної культури й спорту у зарубіжних країнах

2.2 Фінансовий механізм державної політики у сфері фізичної культури й спорту

2.3 Регіональні особливості та пріоритети розвитку сфери фізичної культури й спорту

РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ Й СПОРТУ

3.1 Механізми активізації державної політики у сфері фізичної культури й спорту в Україні

3.2 Розробка стратегічних засад реформування сфери фізичної культури й спорту

3.3 Удосконалення та розвиток системи державної політики у сфері фізичної культури й спорту

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА І РЕГУЛЮВАННЯ ФЕРМЕРСТВА СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСТВА

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СТАНУ ФЕРМЕРСТВА ТА МЕХАНІЗМІВ ЙОГО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

2.1 Аналіз структури, показників та проблем аграрного сектору
України

2.2 Аналіз структури, показників та проблем аграрного ринку
Сумської області

2.3 Аналіз фермерського господарства Сумської області

РОЗДІЛ 3 ОБҐРУНТУВАННЯ ПОКРАЩЕННЯ НАПРЯМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФЕРМЕРСТВА

3.1 Формування комплексного механізму державного
регулювання інтересів фермерства

3.2 Місце публічного управління у діяльності регіонального
сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу

3.3 Напрями підвищення державної підтримки фермерського
господарства області

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ І СУПРОВОДЖУЮЧІ ДОКУМЕНТИ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра публічного управління та адміністрування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему: _____

Виконав:

Іванов Іван Іванович
здобувач вищої освіти
спеціальності D4 «Публічне управління та
адміністрування»
ОПП «Публічне управління та адміністрування»

**Науковий
керівник:**

Петрова Антоніна Іванівна
кандидат економічних наук, доцент
кафедри публічного управління та адміністрування

Рецензент:

Верес Інна Ігорівна
(посада)

Суми – 20____

Факультет	<u>Економіки і менеджменту</u>
Кафедра	<u>Публічного управління та адміністрування</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Спеціальність	<u>D4 «Публічне управління та адміністрування»</u> <u>ОПП «Публічне управління та адміністрування»</u>

Затверджую:

Завідувач кафедри _____

(посада, ПІБ)

«_____» «_____» 20____ р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Іваненко Марини Олександрівни**1. Тема кваліфікаційної роботи:****2. База практичного дослідження:***Науковий керівник* Петренко Ірина Іванівна, к.е.н., доцент

затверджена наказом по університету від «_____» _____ 20____ р. № _____

3. Строк подання здобувачем закінченого проекту (роботи) «_____» _____ 202____ р.**4. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи:**нормативно-законодавчі акти України, навчально-методичні посібники, монографії, підручники за тематикою дослідження, наукові публікації, статистична інформація за 20____ - 20____ роки**5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):**

- визначити

– розглянути

– охарактеризувати

– розглянути

проаналізувати

охарактеризувати

обґрунтувати

визначити і обґрунтувати

обґрунтувати

Завдання прийняв до виконання _____

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Підпис

6. Дата отримання завдання: «_____» _____ 20____ р.

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту(роботи)	Строк виконання етапів проекту	Примітка
1	Визначення об'єкту, предмету дослідження, формулювання мети та задач кваліфікаційної роботи, складання плану		
2	Підбір та вивчення літературних джерел, законодавчої та нормативної бази		
3	Узагальнення теоретичного матеріалу з обраної теми дослідження та представлення чорнового варіанту першого розділу кваліфікаційної роботи		
4	Збір та обробка фактичного матеріалу, узагальнення аналізу застосування досліджуваного питання на підприємстві (переддипломна практика)		
5	Оформлення теоретичної частини кваліфікаційної роботи, узагальнення аналітичної частини, захист звіту по переддипломній практиці		
6	Проектування напрямів вдосконалення досліджуваної проблеми		
7	Завершення проектної частини кваліфікаційної роботи та подання попереднього варіанту третього розділу керівнику		
8	Доопрацювання аналітичного і проектного розділів кваліфікаційної роботи		
9	Оформлення кваліфікаційної роботи, та її подання на попередній захист та рецензування		
10	Перевірка кваліфікаційної роботи на автентичність (подання роботи для перевірки на плагіат на кафедрі, до відділу якості освіти)		
11	Подання закінченої роботи та документів до неї до деканату		
12	Захист кваліфікаційної роботи		

Здобувач вищої освіти
(підпис)

Науковий керівник
(підпис)

Марина ОСАДЧА

Сергій ПЕТРЕНКО

АНОТАЦІЯ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.

Кваліфікаційна робота зі спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» ОПП «Публічне управління та адміністрування» . СНАУ, Суми-2026 р. – Рукопис.

У дослідженні запропоновано розв’язання актуальної проблеми, що полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення публічного управління інноваційним розвитком аграрних підприємств.

Досягнення визначеної мети зумовило необхідність вирішення наступних завдань, які полягали в характеристиці видів публічного управління аграрними підприємствами. Ідентифіковано сукупність чинників, які становлять вплив на публічне управління інноваційною діяльністю аграрних підприємств. Запропоновано підходи до формування публічного управління інноваційним розвитком та визначені напрями підвищення ефективності публічного управління інноваційним розвитком аграрних підприємств через застосування сучасних технологій.

Методологічну основу роботи становлять загальнонаукові принципи дослідження і спеціальні методи, що ґрунтуються на сучасних наукових засадах управлінської, економічної і споріднених з ними наук. В основу методології дослідження покладено системний підхід, методологічна специфіка якого визначається тим, що він орієнтує дослідження на розкриття теоретично-практичної сутності публічного управління, що забезпечать інноваційний розвиток аграрних підприємств.

У дослідженні запропоновано розв’язання проблеми, що полягає в обґрунтуванні організаційної структури публічного управління підприємством, яку доповнено інноваційною складовою структурного елементу для забезпечення розвитку суб’єкта господарювання за інноваційним принципом, що буде враховувати спеціалізацію господарства, використання технологій ресурсозбереження, кваліфікацію кадрів та їх матеріальне стимулювання, економічний механізм публічного управління, комерційний розрахунок та здійснювати підбір нововведень для використання у виробничо-господарській діяльності.

Ключові слова: управління, публічне управління, інноваційний розвиток, аграрні підприємства, управління інноваційним розвитком.

Public management of innovative development of agricultural enterprises.

Qualification work on specialty D4 “Public Management and Administration” EP “Public Management and Administration” SNAU, Sumy-2026 - Manuscript.

The research proposed a solution to the current problem, which consists in substantiating theoretical foundations and developing practical recommendations for improving public management of innovative development of agricultural enterprises.

Achieving the specified goal made it necessary to solve the following tasks, which consisted in the characteristics of the types of public management of agricultural enterprises. A set of factors influencing the public management of innovative activities of agricultural enterprises has been identified. Approaches to the formation of public management of innovative development are proposed and directions for increasing the efficiency of public management of innovative development of agrarian enterprises through the use of modern technologies are identified.

The methodological basis of the work is general scientific research principles and special methods based on modern scientific principles of management, economics and related sciences. The basis of the research methodology is a systematic approach, the methodological specificity of which is determined by the fact that it focuses the research on the disclosure of the theoretical and practical essence of public management, which will ensure the innovative development of agricultural enterprises.

The research proposed a solution to the problem, which consists in justifying the organizational structure of the public management of the enterprise, which is supplemented by an innovative component of the structural element to ensure the development of the economic entity according to the innovative principle, which will take into account the specialization of the economy, the use of resource-saving technologies, the qualifications of personnel and their material stimulation, the economic mechanism of public administration, commercial calculation and carry out the selection of innovations for use in production and economic activity.

Keywords: management, public management, innovative development, agricultural enterprises, management of innovative development.

ВІДГУК
на кваліфікаційну роботу
другого (магістерського) рівня вищої освіти

(прізвище, ім'я, по-батькові здобувача вищої освіти в родовому відмінку)

на тему: «_____»

Відгук керівника роботи складається у довільній формі з обов'язковим висвітленням наступних питань:

- актуальність обраної теми;
- ставлення магістранта до виконання кваліфікаційної роботи, ступінь його самостійності, працездатності та ініціативності, здатність використовувати наявні знання у самостійній роботі, вміння працювати, виявлена при цьому акуратність, грамотність тощо;
- вміння користуватися сучасними методами та засобами досліджень, комп'ютерною технікою, працювати з науково-технічною та патентною літературою, стандартами тощо;
- наявність творчого підходу до вирішення виникаючих питань та вміння проводити теоретичні та експериментальні дослідження, аналізувати отримані результати та робити відповідні висновки;
- здатність використовувати наявні знання у самостійній роботі;
- уміння аналізувати необхідні літературні джерела, приймати правильні наукові рішення, застосовувати сучасні системні та інформаційні технології, проводити математичне моделювання, обробляти та аналізувати результати експерименту;
- найбільш цікаві в науковому і практичному відношенні розділи роботи та можливість їх використання у тієї чи іншої організації;
- найбільш важливі теоретичні і практичні результати, апробації їх (участь у конференціях, семінарах, оформлення патентів, публікація в наукових журналах тощо);
- практична цінність, використання результатів кваліфікаційної роботи у науково-технічній тематиці підприємства або наявність застосування на виробництві.

У відгуку подаються висновки щодо завершеності роботи в цілому, а також її відповідності встановленим вимогам. Наприкінці відгуку керівник роботи повинен зробити висновок про можливість подання кваліфікаційної роботи для публічного захисту перед ЕК.

Науковий керівник:
(науковий ступінь, вчене звання),
(посада)

ПІБ

--

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
другого (магістерського) рівня вищої освіти

(прізвище, ім'я, по-батькові здобувача вищої освіти в родовому відмінку)
на тему: «_____»

Рецензія на роботу складається у довільній формі з обов'язковим висвітленням наступних питань:

- актуальність обраної теми;
- якість та глибина проробки основних розділів (теоретичних питань, математичних моделей, розрахунків, а також економічних та інших рішень, експериментальних досліджень тощо);
- ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у кваліфікаційній роботі, їхня достовірність і новизна, повнота викладу основних результатів;
- використання останніх досягнень науки й техніки, новітньої вітчизняної та зарубіжної літератури;
- уміння магістранта використовувати засоби обчислювальної техніки для розв'язування поставлених у роботі задач;
- практична цінність представленої роботи та доцільність її використання у науці, народному господарстві;

Приклад:

«Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох основних розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, сформульовано її мету та задачі, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне й практичне значення дипломної роботи, надано відомості щодо апробації результатів дослідження

У першому розділі - «Назва розділу» - визначено... Наведено... Виявлено...

У другому розділі - «Назва розділу» - досліджено ...; проаналізовано...; проведено ... та проаналізовано ...; визначено ...; розроблено... Період дослідження склав ____ роки (20__-20__ роки), що дозволило автору зробити обґрунтовані висновки та виявити проблемні питання ...

У третьому розділі - «Назва розділу» - розроблено ...; проаналізовано очікувані результати від ...; запропоновано ...»

- особливі зауваження та рекомендації (не менше 2-х);

Приклад:

«Не зважаючи на достатньо високий рівень роботи, слід окреслити наявні, на наш погляд, недоліки:

- 1) ...;
- 2) ...»

Проте, зазначені недоліки носять дискусійний характер, не зменшують значимість розроблених пропозицій та не впливають на якість виконаної роботи».

- відповідність роботи затвердженому темі та завданню;
- якість оформлення кваліфікаційної роботи (ясність, логічність викладання, виконання вимог до оформлення тощо);
- відповідність спеціальності;
- загальна оцінка роботи – «відмінно», «добре», «задовільно»;
- висновок про можливість допуску магістранта до публічного захисту перед ЕК.

Приклад:

«В цілому, кваліфікаційна робота відповідає встановленим до такого типу робіт вимогам, відповідає спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» ОП

«Публічне управління та адміністрування», заслуговує оцінки «відмінно», а її автор, Іваненко Марина Олександрівна, може бути допущена до публічного захисту перед ЕК.

Рецензія повинна бути особисто підписана рецензентом і засвідчена печаткою установи, де він/вона працює.

Рецензент:

посада, місце роботи

ПІБ

Відомості про освіту:

диплом ОС «Магістр» за спеціальністю «_____» серія і № диплому від
«_____» _____ р., виданий (назва вищого навчального закладу)

Приклади оформлення бібліографічних посилань у списку використаних джерел згідно з ДСТУ 8302:2015

Книга

Книга одного автора

Іванова В. Д. Технологія виробництва продуктів бджільництва : курс лекцій. Миколаїв : МДАУ, 2009. 245 с.

Parker J. Principles of scientific research. 7th ed. London : Editorial, 2017. 301 p.

Книга двох або трьох авторів

Боярин М. В., Нетробчук І. М. Основи гідроекології: теорія й практика : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 365 с.

Wilson D., Lister P., Andrews A. Modern surgery. Manchester : MAN, 2011. 240 p.

Книга чотирьох і більше авторів

Міжнародна торгівля / Ю. Г. Козак та ін. 5-те вид., перероб. та допов. Київ : Центр учб. літ., 2015. 272 с.

Referencing styles / G. R. Edwards et al. Los Angeles : International Publishing, 2010. 280 p.

Книга без зазначення автора (з редактором тощо)

Економічна енциклопедія / за ред. В. В. Шевченка. Київ : Альманах, 2016. 304 с.

Routledge handbook of international statebuilding / ed. by D. Chandler, T. D. Sisk. London : Routledge, 2013. 448 p.

Книга – окремий том (частина) багатотомного видання

Етимологічний словник української мови : у 7 т. / уклад.: Р. В. Болдирєв та ін. Київ : Наук. думка, 1989. Т. 3 : Кора—М. 552 с.

Мала гірнича енциклопедія : у 3 т. / за ред. В. С. Білецького. Донецьк : Донбас, 2007. Т. 2 : Л—Р. 652 с.

Частина книги (розділ тощо)

Шевченко Р. О. Особливості селекції яблунь. *Практикум з ботаніки* / ред. О. С. Самійленко. Херсон, 2018. С. 22—36.

Goehr L. The concept of opera. *The Oxford handbook of opera* / ed. by H. M. Greenwald. Oxford, 2014. P. 92—136.

Стаття (публікація) в періодичному виданні

Стаття в журналі

Зайцева О. М. Варіантність у родовій категоризації іменників: (на матеріалі мовлення сучас. укр. телебачення). *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія»*. 2018. Т. 21, № 1. С. 121—130.

Кольцова Я. І., Нікітін С. В. Одержання пористих склокристалічних матеріалів з використанням паливного шлаку. *Питання хімії та хімічної технології*. 2020. № 1. С. 33—38. DOI: 10.32434/0321-4095-2020-128-1-33-38 (дата звернення: 11.06.2020).

Chua N. Y., Lundbye J. Endovascular catheter as a rewarming method for accidental hypothermia. *Therapeutic hypothermia and temperature management*. 2012. Vol. 2, no. 2. P. 89—91.

URL: <https://doi.org/10.1089/ther.2012.0001> (date of access: 06.05.2020).

Стаття в газеті

Андрущенко В. Академічна недоброчесність як виклик інтелектуальній спроможності нації. *Голос України*. 2018. 20 лип. С. 10.

Монаєнко А. Поза чергою не рахується? Особливості звільнення суддів за порушення присяги. *Юридична газета*. 2017. 17 січ. С. 28—29.

Електронний ресурс

Сайт

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют на дату 11.06.2020. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates?date=11.06.2020&period=daily> (дата звернення: 11.06.2020).

Приймак Д. М., Томіленко О. В., Ковальчук З. Ю. «Підодіяльник»: як правильно сказати українською?. *Kyiv Dictionary*. URL: <https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/how-to-say/pidodiialnyk/> (дата звернення: 09.06.2020).

APA Style Introduction. *Purdue University*. URL: https://owl.purdue.edu/owl/research_and_citation/apa_style/apa_style_introduction.html (date of access: 09.06.2020).

Дисертація

Герасименко Ю. А. Рецепція української історії в західноєвропейській прозі кінця XX – початку XXI століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05. Бердянськ, 2018. 259 с.

Наконечний А. Б. Примусове відчуження земельних ділянок за законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Одеса, 2015. 225 с.

Автореферат дисертації

Скарга О. О. Транснаціоналізація туристичних послуг в умовах глобалізації : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02. Маріуполь, 2019. 22 с.

Заяць А. Є. Міське суспільство Волині XVI – першої половини XVII ст. : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01. Львів, 2019. 39 с.

Матеріали конференції

Тези доповіді

Киридон А., Троян С. М. Грушевський і основні етапи українського державотворення. *Міжнародна наукова конференція до 150-річчя М. С. Грушевського* : тези доп., 17 верес. 2016 р., Острог / редкол.: Винар Л.-Р. та ін. Острог, 2016. С. 44—47.

Івченко В. О. Проблема правового регулювання імпідменту в Україні. *Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності* : тези доп. учасників XXV Наук.-практ. конф. курсантів та студентів, м. Харків, 17 трав. 2018 р. / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. С. 35—36.

Закон, нормативний акт

Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII : станом на 19 квіт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> (дата звернення: 11.06.2020).

Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI : станом на 02 квіт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 09.06.2020).

Про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених — докторів наук : Постанова Верховної Ради України від 05.02.2019 р. № 2676-VIII. *Голос України*. 2019. 19 лют. С. 4.

Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.06.1997 р. № 644. *Офіційний вісник України*. 1997. № 27. С. 105.

Конституція України : від 28.06.1996 р. : станом на 01 січ. 2006 р. Київ : Ін Юре, 2006. 144 с.

Стандарт

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2016-07-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с.

ДСТУ ISO 14024:2018. Екологічні маркування та декларації. Екологічне маркування типу I. Принципи та процедури. На заміну ДСТУ ISO 14024:2002 ; чинний від 2020-01-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2019. 18 с.

Тетяна Олександрівна Харченко
Аліна Михайлівна Бричко
Олена Павлівна Славкова
Ігор Володимирович Кальченко
Олександр Миколайович Маслак

**Методичні рекомендації
до виконання кваліфікаційної роботи
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Суми, РВВ, Сумський національний аграрний університет,
вул.Г.Кондратьєва,160

Підписано до друку: березень, 2026 р. Формат А5: Гарнітура Times New Roman

Тираж: 100 примірників Замовлення _____ Ум. друк. арк.
